

3. fejezet

PADLÁS

Fedezd fel az örökséged!

1. A KÖVETKEZŐ MODULOKHOZ KAPCSOLHATÓ

Téma	Modul	Kapcsolódási pontok
Padlás	Ószövetségi bibliaismeret, alapmodul – Isten szövetséget köt a népével	Pl. József története, nemzetségtáblák, vándorlás során a visszatekintések, múlt értelmezése, próféták kapcsán
	Etika alapmodul – a keresztyén élet alapkérdései	Ki vagyok én?
	Egyháztörténet alapmodul – egyetemes egyháztörténet	
	Etika kiegészítő modul – Az újkor etikai kérdései	Hát én immár ki vagyok?
	Etika kiegészítő modul – A serdülőkor etikai kérdései	Mi és mások: élet a családban

2. A TÉMA, KOROSZTÁLY KIJELÖLÉSE

Korosztályi ajánlás: 11–12. évfolyam

3. HÁTTÉRANYAG A TANÁRI MAGYARÁZATHOZ

3.1. Teológiai háttér

Ha a tradícióra gondolunk, talán a keretek, írott és íratlan szabályok, régről örökölt rutinok jutnak eszünkbe. A tradícióval való foglalkozás azonban nem egyszerűen „nosztalgizálás”, hanem a múlt mérlegre tétele, a jelen kérdéseivel való megküzdés, és a jövő tervezése egyszerre. Akárcsak életünk, történeteink is kölcsönös egymásra hatásban formálódnak. Minden embernek megvan a saját története, de a történetek hatnak egymásra s a találkozással közös történetet írnak. Személyes identitásunkhoz szükségünk van másokkal megosztott történetekre, de ez csak akkor lesz közös történet, ha tudatosul, és a csoport tagjai számára relevánssá válik: „alapvető jelentőségű, hogy az egyéni élettörténetben megtaláljuk a kapcsolópontokat, amelyek a közös történethez kötik azt, hiszen csak a közös történetbe ágyazottan válik történetünk igazából érthetővé.”¹ A történetek jelentősége nem csupán az egyén életében, de a családok, népcsoportok, szervezetek életére nézve is fontos. Mindaz a tudás, amit az emberek emlékezetükben őriznek, majd elmesélnek, olyan történetekből áll össze, amik belső, személyes és közösségi tapasztalataikon keresztül formálódott. Interpretáló közösség, melyen keresztül élettapasztalataink, határélményeink értelmezési keretbe foglalódnak, egyfajta közösségi értelemkeresésről, értelemtalálásról van tehát szó. A kollektív emlékezet nemcsak egy régi történetet rekonstruál, hanem a jelen és a jövő tapasztalatait is szervezi. A tradíció szó latinból származik (*tradere*), ami az átadásra utal. A tradíció amellet, hogy folyamatosan alakul vagy változik, mégis mindig marad benne valami kapcsolat, ami a régmúlt időkhöz, elődeink elődeihez köt. Olyasvalami, amit az egyik ember a másik embernek „stafétaként” adhat át. A tradíció kötőanyaga a személyes kapcsolat, a közös meggyőződés és az ismétlő cselekvés. Az átadás lényegét tekintve apáról fiúra, szülőről gyerekekre, vezetőről követőre történik. Ha a személyes emberi kapcsolatokban szakad meg valami, akkor a tradíció elszorvad, kiüresedik vagy teljesen megszűnik. Bár a stafétaá-

¹ Pohl-Patalong, U.: *Seelsorge zwischen Individuum und Gesellschaft*, Stuttgart: Kohlhammer, 1996, 258.

tadáshoz sikeres stafétaátvételre, tudatos döntésre is szükség van, hogy őseink hite immár a sajátunk is legyen, hiszen „Istennek csak gyermekei vannak, és nincsenek unokái.” A keresztyénség azt állítja, hogy van egy nagy történet, ami választott örökségünké válhat. Ritschl kétféle történetet különböztet meg: egyrészt vannak lezárt történetek, melyek teljesen a múlthoz kötődnek, illetve vannak úgynevezett folytonos (on-going) történetek, melyeket nem lehet teljes egészében elmesélni, mivel a történet még mindig folytatódik.² A zsidó-keresztyén gondolkodásban, Izrael tradíciójának átadásában nagyon fontos szerepet töltenek be a folyamatos történetek. A történet az elmesélésben újra és újra megelevenedik. Az ember maga is részévé válik ennek a történetfolyamatnak, ő is beáll az atyákkal kötött szövetségbe, ő is odaáll az Egyiptomból szabaduló nép soraiba. „A történet az akkori emberek számára sokkal tágabb és nyitottabb fogalom volt. Minden időben érvényes összetartozás élményt fogalmaz meg, mely összekapcsol az atyákkal és anyákkal. Nemcsak a három ősatyával: Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal, hanem a nép történetében élő összes apával és anyával, akik az ősatyákat követték. Ami mindannyiukat összeköti, az abba az Istenbe vetett bizalom, aki a kezdetekkor népüket olyan csodálatosan megszabadította.”³ Isten ismerete nem mint fogalom vagy teoretikus elképzelés öröklődött nemzedékről nemzedékre, hanem mint elmesélhető tapasztalás. Tapasztalása a gyógyulásnak, szabadulásnak, megbékélésnek, a gyógyító, szabadító és a békességet hozó Istennek. Isten úgy jelenik meg, mint Aki népével vonul, a vele való kapcsolat dinamikus, folyamatosan alakul: „Isten ígéretei elérnek az egyes ember személyes életszférájába, családjába, háztartásába. A legszemélyesebb szükségekben van jelen, úgy mint gyermektelenség, életveszély, hatalmasságok által való fenyegetettség, békétlenség a családon belül. Ezek meghatározóak a történet továbbfolyása szempontjából. Izrael Istenének munkája hozzákapcsolódik az egyes ember életéhez. Isten ígéretei érvényesek az egyes ember otthonára, munkavégzésére, nappalaira és éjszakáira egyaránt.”⁴ Ebben látszik a velünk vonuló Isten képe, aki nem függetleníti magát az emberi élet történéseitől, hanem valóságosan jelen van népének szenvedéseiben is. Isten aktív szereplője a kollektív és személyes történetünknek és Izrael életében a szabadítás, a megszabadulás alapélmény volt, amely a keresztyénség számára a megváltás eseményében teljesedik ki. Keresztyén szempontból a történelem közepe Jézus Krisztus földi élete és értünk vállalt váltságáhalála és feltámadása. A keresztyén metasztóriai alaptörténete magának Jézusnak a története, melynek egyik fő jellemzője, hogy ki lehet egészíteni saját történetünkkel, hiszen Jézus tanítványaival maradt mennybemenetele után is, ahogy ígérte: „én veletek vagyok a világ végezetéig” (Mt 28,20). A Szentírás és a keresztyénség szempontokat kínál számunkra, hogy hogyan olvassuk Isten munkáját az életünkben. Az, hogy mit jelent keresztyénnek lenni, leginkább Jézus történeteiben domborodik ki, Őt kell követnünk, Lelkének segítségül hívásával. Az az élettörténet, amely bevonódik a keresztyén hit rendszerébe, hagyományozójává és részévé válik Izrael, Jézus Krisztus és az egyház történetének. Ezáltal sokkal szélesebb horizonton nyer értelmet, mint ahogy azt az egyén önmagában belátni képes. Ez a szemlélet nem arról szól, hogy csak a szépre emlékezzünk, hiszen Isten nem törli el a múltunkat. Ahogy Debra Hirsch fogalmaz: „Isten megváltó, nem eltörölő. A múltunk valamilyen módon mindig velünk lesz, mindig része annak, akik vagyunk és lettünk, életünk történetének kibonthatatlanul része marad. A múlt megváltható, de el nem törölhető.”⁵ A keresztyén hitben tehát az emlékezés és a reménység két oldala ugyanannak a történetnek, amit Istennel kapcsolatban megélünk. Krisztus munkájára és váltságára tekintve „visszafelé reménykedünk”, és a reménységben a jövőre nézve emlékezzünk az Ő ígéreteire.

² Ritschl, D.: „Story” als Rohmaterial der Theologie, in Ritschl, D., Jones, H. O. (Hg.), „Story” als Rohmaterial der Theologie, München: Chr. Kaiser Verlag, 1976, 7–41.

³ Westermann, C.: Der Mensch im Alten Testament – Mit einer Einführung von Hans-Peter Müller, Münster: LIT, 2000, 30.

⁴ Westermann, C.: *Theologie des Alten Testaments in Grundzügen*, Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1978, 57.

⁵ Hirsch, Debra: *Redeeming Sex – Naked Conversations about Sexuality and Spirituality*. Downers Grove, InterVarsity Press, 2015, 124.

Forrás és további gondolatok a témáról:

SIBA Balázs: *Hétfőtől szombatig: Lelki rítusok és spiritualitás a mindennapokban*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2022, 49–64.

Felhasznált források:

BARTHOLOMEW, Craig G. – GOHEEN, Michael W. (2018): *A nagy történet – Hogyan találjuk meg a küldetésünket a Biblia elbeszélésében?* Budapest, Kálvin Kiadó.

HIRSCH, Debra (2015): *Redeeming Sex – Naked Conversations about Sexuality and Spirituality*, Downers Grove: InterVarsity Press.

KLEIN, Stefanie (1994): *Theologie und empirische Biographieforschung – Methodische Zugänge zur Lebens- und Glaubensgeschichte und ihre Bedeutung für eine erfahrungsbezogene Theologie*. Stuttgart, Kohlhammer.

RITSCHL, Dietrich (1967): *Memory and Hope*. New York, Macmillan.

SZABÓNÉ LÁSZLÓ Lilla (2020): *Apák ettek egrest, fiak foga vásott el tőle?! – Pasztorálpszichológiai reflexió Orvos-Tóth Noémi Örökölt sors című könyvére*, In: *Embertárs*. 2020/3. 251–260.

WESTERMANN, Claus (1978): *Theologie des Alten Testaments in Grundzügen*. Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht.

Pohl-Patalong, U., *Seelsorge zwischen Individuum und Gesellschaft*, Stuttgart: Kohlhammer, 1996. 258.

Gräb, W., *Lebensgeschichten Lebensentwürfe Sinndeutungen - Eine praktische Theologie gelebter Religion*, Gütersloh: Chr. Kaiser / Gütersloher Verlagshaus, 1998. 93 kk.

Ritschl, D., „Story” als Rohmaterial der Theologie, in Ritschl, D., Jones, H. O. (Hg.), „Story” als Rohmaterial der Theologie, München: Chr. Kaiser Verlag, 1976. 7–41.

Westermann, C., *Der Mensch im Alten Testament – Mit einer Einführung von Hans-Peter Müller*, Münster: LIT, 2000. 30.

4. ÓRATERVJAVASLATOK

4.1. A szerzők által javasolt felosztás

A témára akár több óra is számítható. Mi két óratervet javasolunk, eltérő célkitűzésekkel. Az elsőben inkább a gyökerek kerülnek elő (hitbeli és családi vonatkozásban) és egyfajta ráhangolás a témára. A második ehhez kapcsolódik és ezt a vonalat viszi tovább.

4.2. Az óra cél- és feladatrendszere (1. óra)

Kognitív cél: A családi- és hitbeli gyökereink fontosságának a felidézése.

Affektív cél: Érzékenyítés, ráhangolás a családi- és keresztyén gyökerek témájában.

Pragmatikus cél: Egyéni kapcsolódás megteremtése a gyökereinkkel: keresztyén és családi vonatkozásban.

Idő tartam	Az óra fő része	Feladat	Taneszköz, célhoz való kapcsolódás, megjegyzés
10 perc	Bevezető, akár házi feladat ellenőrzés: Ki nem felejtett el tárgyat hozni?	<p>Valami régi tárgyat kérné a gyerekektől, ami a családjukhoz tartozik. Mihez kapcsolódik ez a tárgy? Kié volt? Mit mesél a családról? Mit jelent a diáknak?</p> <p>Ha nincs tárgy: Milyen érdekes szokás van a családotban? Milyen történetek kerülnek újra és újra elő? Mit mesélnek el sokszor szüleid, nagyszüleid?</p>	<p>Egyéb lehetőségek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevinni egy párnahuzatot, amibe a diákok belehelyezik a hozott tárgyakat, majd vakon kitalálni, kihez tartozik és utána beszélni/mesélni róla. 2. Tárgyak otthonról: a tanár vihet be tárgyakat, amelyeket otthonról tud hozni (minél régebbi, egyedi, stb.) és ezek kapcsán beszélgetni arról, hogy miként kapcsolódik egy-egy tárgy a diákok szerint az otthonhoz, családhoz.
5 perc	Rávezetés	<p>Beszélgetési lehetőség</p> <p>A képen egy padlást láttok sokféle dobozzal, letakart tárgyakkal. Jól látszik, hogy már régen jártak erre felé. Tegyük fel, hogy te épp most nyitsz be ide!</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mi az első, ami eszedbe jut? ▪ Milyen érzések futnak át rajtad? ▪ Miért lehet nagyon izgalmas egy ilyen padlásra feljutni? <p>A padlás sokszor a múlt, az elfelejtett dolgok jelképe. Ma egy kicsit erről a múlttól beszélgetünk.</p>	<p>Kép forrása: https://pixabay.com/hu/photos/b%C3%bator-antik-padl%C3%A1s-fab%C3%bator-r%C3%A9gi-5604675/</p> <p>Kép: 8. sz. melléklet – Hívókép: padlás</p>
5 perc	Tanári magyarázat	<p>Tanári magyarázat a múlt fontosságáról, összekapcsolva a tradícióval. A múlt lehetőségei: erőforrás, gyökér, tapasztalás. Bibliai példák behozása, vagy ha egy konkrét anyaghoz kapcsolódva használja valaki ezt az anyagot, azzal összekapcsolva (pl. József történetének a végéhez érve itt végig lehet venni, hogy József mit hozott magával otthonról, hogyan formálta a múlt eseménye az életét).</p> <p>Egyéb bibliai példák: Mózes, pusztai vándorlásnál a visszatekintések, nemzetségtáblák, ünnepek.</p> <p>Család, közösség meghatározza a jelent és jövőt.</p> <p>Az, hogy honnan, miből jövünk, kihatással van döntéseinkre. Érdekes minél jobban ismerni. Zsidóság jó példa erre: fiúk tanítása, ünnepek során a múlt eseményeinek felidézése, konkrét igeszakaszok Isten cselekedeteinek összefoglalásról.</p>	

15 perc	Mélyítés	<p>Ha visszatekintek a nagyszüleim/ szüleim/saját magam múltjára, az egyik legemlékezetesebb pillanat: ... Megbeszélni: 1. Vagy: Feladat (egyéni): Fejezd be a mondatokat! A családban az a jó, hogy ... A családban az a nehéz, hogy ... Olyan családot szeretnék, ami .... Ezt teszem a családomért:</p> <p>2. Vagy genogram készítése (Hf: hozhatnak fotót stb.) Feladatok megbeszélése</p>	<p>Többféle módon megvalósítható: 1. Kavicsokat bevinni az órára, és az egyik legemlékezetesebb pillanathoz választani egy követ. Ezt lehet az imádsághoz is bekapcsolni (letenni, stb.)</p> <p>Genogramhoz megbeszélési lehetőség:</p> <p>Reflexiós kérdések: – Mi az a két dolog, amit leginkább becsülsz őseid örökségében? – Mi az, amit teherként élsz meg atyáid örökségéből? – Ha tehetnéd, akkor mi az, amit a múltban megváltoztatnál?</p> <p>Megjegyzés: A genogramoknak nagyon sok formája létezik, van olyan jelölési rendszer melyben a családi kapcsolatok minőségét (mintázatok, konfliktusok, elvárások), sőt megbetegedések fajtáit is lehet jelölni. A téma összetettségére tekintettel, aki mélyebben szeretne a genogram használatával megismerkedni, érdemes utána olvasni a szakirodalomban vagy az interneten.</p>
10 perc	Lezáró feladat	<p>Istennel is mindenkinek van valamilyen múltja. Nézzük meg, kinek mi!</p>	<p>Ne kérjünk részletes ismertetést, inkább általánosabb kérdéseket tegyünk fel!</p> <p>Az idővonalat magának készíti el a diák. Jelölje be rajta, ahol Isten segített, belépett az életébe! Örökségünk lehet az Istennel való kapcsolat egyes elemei. Pl. a Miatyánkot a nagymamám tanította.</p>

További ötletek:

a) Menjünk fel a padlásra! – reggeli tornagyakorlat

Most végezzünk egy kis tornagyakorlatot! Pantomimmal játsszuk el a következőt!

Álljunk fel és képzeljük el, hogy egy kertesház bejáratánál állunk! Vegyük elő a lakáskulcsot a zsebünkől, helyezzük a zárba, fordítsuk el és nyissunk be a házba! Menjünk be! Visszafordulva csukjuk be az ajtót! Majd menjünk végig a folyosón, fel az emeletre. Az emeleten a padlásra van egy feljáró, aminek az ajtaját egy madzaggal lehet lehúzni. Lábujjhegyen állva nyújtózkodjunk, hogy elérjük a madzagot! Ha elértük, húzzuk le az ajtót! Állítsunk a feljáróba egy létrát és másszunk fel a padlásra! Ha megérkeztünk, akkor nézzünk körbe! Meglátunk egy hatalmas szekrényt és a szekrény tetején egy nagy fekete könyvet. Menjünk oda a szekrényhez, nyújtózkodva vegyük le a könyvet! Fújjuk le a port a könyv fedeléről! A könyvborítójára az van írva: „Elődeim története” Nyissuk ki a könyvet! Vajon mi van az első lapjára írva? – A pároddal 2×1 percben beszélgetek erről a kérdésről!

b) A család történetei – vagy A család története plusz jegyért beadandó lehetőség.

4.2. Az óra cél- és feladatrendszere (2. óra)

Kognitív cél: A múlt kincseinek feltérképezése.

Affektív cél: Atitűdformálás – a múltban rejlő erőforrások, örömök, tanulságok felidézésével, ahol felismerhető Isten munkája.

Pragmatikus cél: A diákok támogatása abban, hogy saját életükben felismerhessék Isten munkáját, jelenlétét.

Idő tartam	Az óra fő része	Feladat	Taneszköz, célhoz való kapcsolódás, megjegyzés
5 perc	Bevezetés: Hogy vagy? kör	Válassz egy olyan biblia szereplőt, akivel most a legjobban tudsz kapcsolódni (pl. Noé, Ábrahám, József, Mózes, Józsué, Péter, Ruth, Mária)!	Érdekes néhány szereplőt felsorolni az élethelyzeteivel együtt, és megkérni a diákokat, hogy válasszák ki, melyik helyzettel tudnak azonosulni. Pl. Mózes, amikor az égőcsipkebokornál Isten feladatot ad neki és tart tőle. Bizonytalan önmagában 9. számú melléklet – Bibliai szerepkártyák
2 perc	Átvezetés	Milyen érdekes, hogy a Biblia szereplői sok századdal ezelőtt éltek, mégis találunk kapcsolópontot velük. Ismerjük életük történeteit, Istennel való kapcsolatukat, és ez az ismeret minket is segít abban, hogy hasonló helyzetben hogyan küzdjünk meg, honnan merítsünk erőt. Ez is rámutat arra, hogy a múlt számbavétele, ismerete fontos mindenki számára. A következő játék ebben akar egy kicsit nektek segíteni.	
8 perc	Játék	Könyv a fülön Gondold végig a mögötted álló éveket, a veled történt dolgokat, és találd ki, hogy vajon mi lenne a címe annak a könyvnek, ami rólad íródott! Megbeszélni egyenként.	Akár otthoni feladatnak kiadható, hogy készítsenek könyvborítót is hozzá bármilyen technikával. Tervezzék meg, és aztán ki lehetne rakni az osztályba is. (fedlap készítés)
10 perc	Feladat	A múlt sok kincset rejt magában. A következő idézetek erre mutatnak rá. Olvasd el, majd válassz magadnak egyet ezek közül! Párban beszéljétek meg, hogy miért éppen azt választottad, amit!	Emlékezés kártyák (egyéb ötlet) 10. sz. melléklet – Emlékezés kártyák A páros munka után néhány diákot meghallgatni.
2 perc	Tanári magyarázat	Ahogy az idézetek is mutatják, a múlt nem mindig rózsás és az idő sem feltétlenül szépíti meg az emlékeket. De a velünk történt rossz dolgok, a nehézségek/ próbák sokféle lehetőséget is hordoznak magukban. A következő feladatban erre figyelünk.	

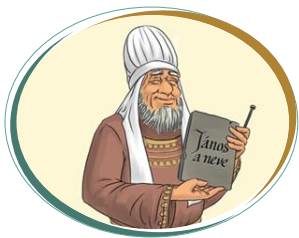
3. PADLÁS – Fedezd fel az örökséged!

10 perc	Feladat	<p>Nehézségek és lehetőségek:</p> <p>Kezdjétek az első oszloppal és soroljatok fel olyan élethelyzeteket, amikben nehézségek, akadályok, problémák kerültek elétek (akár mások által, pl. családban történt dolgok: egy lehetőség: nem vettek fel elsöre a gimibe/óvodás lettem)</p> <p>Ha ez megvan, a mellé levő oszlopba írjátok be, hogy a nehézségek által mit tanultatok meg, milyen lehetőséget kaptatok általa. Pl. rájöttem, hogy nem tanultam eléggé, ezért a következő 4 évben mindent megtettem ezen a téren.</p>	<p>Két oszlopot rajzoljanak a diákok a füzetbe! Az egyik fölé a nehézségek/ próbák, a másik felé a lehetőségek cím kerüljön!</p> <p>Párban megbeszélni és néhányakat meghallgatni. Ha valaki nem akar beszélni nagy körben, ne erőltessük! A lehetőségeket akár össze is lehet gyűjteni a konkrét nehézségek nélkül a táblára (megegyesített, jobban megismertem magam, megtanultam konfliktust kezelni, stb.).</p>
3 perc	Tanári magyarázat	<p>A múlt történései sok lehetőséget hordoznak még akkor is, ha azok nem kellemesek. Hívó emberként a nehézségek, próbák között szükséges meglátnunk, mi a terve azzal Istennek, hogyan akar általa formálni, és ha egyiket sem látjuk, figyelhetünk arra, miként visel gondot rólunk. A nehézségekre visszatekintve a lehetőségek között az is ott lehet, hogy felismerjük Isten segítségét, azt, ahogy Ő ott áll mellettünk.</p> <p>A nehézségek arra is lehetőséget adnak, hogy a bizalmunk erősödjön Istenben, és abban a meggyőződésben, hogy „Akik az Isten szeretik, azoknak minden a javukra van.”</p>	
5 perc	Feladat (vagy házi feladat)	<p>Életút-/hitéletút-grafikon</p> <p>Már sokat foglalkoztunk a múlt eseményeivel, de most egy plusz tartalmat is tegyünk hozzá!</p>	<p>hitéletút-grafikon</p> <p>Életútgrafikon készítéséhez instrukciók:</p> <p>A csoport résztvevői egy papírlapra egy kéttengelyes koordináta-rendszert rajzolnak. A vízszintes tengely az életévek tengelye, a függőleges pedig egyetlen téma szerint kiválasztott kapcsolat tengelye (javasolt: kapcsolat Istenrel). Az origó a születési dátum legyen! Megkérjük a résztvevőket, hogy ábrázolják a tengelyen, hogy kapcsolatukat tekintve milyen utat jártak be. Hol vannak törések, növekedések, fejlődés, megtorpanások ezen az úton?</p> <p>Miután a grafikonok elkészültek, a résztvevők párban, vagy a csoportban megoszthatják a témával kapcsolatos személyes útjuk történetét. Ha nincs idő rá, akkor a következő órát lehet ezzel kezdeni.</p>
	Lezárás		

<https://pixabay.com/hu/photos/b%3Dbator-antik-padl%3Aa1s-fa-b%3Dbator-r%3Aa9gi-5604675/>

- Jeruzsálem
- templom
- pap
- némaság
- gyermek
- öreg
- János

Zakariás

- angyal
- engedelmesség
- Betlehem
- József
- Jézus
- menekülés Egyiptomba
- Kána

Mária

- víz
- építés
- bárka
- igaz
- galamb
- szövetség
- szivárvány

Nóé

- mózeskosár
- Egyiptom
- rabszolgaság
- gyilkosság
- menekülés
- égő csipkebokor
- szabadítás

Mózes

- Jerikó
- pénz
- alacsony
- felmászik
- meghívás
- új élet
- négyszeres

Zákeus

- Jeruzsálem
- templom
- öröm
- prófétanő
- Jézus
- öreg
- Simeon

Anna

- kedvenc
- nap, hold és csillagok
- eladják
- börtön
- álmokat fejt
- Egyiptom felügyelője
- megbocsátás

József

- igaz
- angyal
- eljegyez
- férj
- apa
- ács
- Betlehem

József

- lant
- harc Góliáttal
- Jónátán barátja
- Saul életét megkíméli
- király
- zsoltárok
- Jeruzsálem a főváros

Dávid

- Móáb mezeje
- Naomi menyje
- ragaszkodik
- Betlehem
- kalászt szedeget
- Bóáz
- fia: Óbéd

Ruth

- Ahasvérós
- szép
- Súsán vára
- királyné
- aranypálca
- lakomát rendez
- közbenjár a népéért

Eszter

- küldetés
- ellenkezés
- vihar
- nagy hal
- Ninive
- imádság
- prédikálására megtérnek

Jónás

- halász
- tanítvány
- tengeren jár
- megtagadja Jézust
- megbízatást kap Jézustól
- pünkösdkor igét hirdet
- csoda

Péter

- üldöz
- megtér
- evangéliumot hirdeti
- apostol
- utazások
- gyülekezetek alapítása
- levelek

Pál

- Betánia
- testvére: Lázár
- testvére: Márta
- vendéglátó
- Jézus lábánál
- meghallgatja Jézust
- jó rész

Mária

- Betánia
- testvére: Lázár
- testvére: Mária
- vendéglátó
- házimunka lefoglalja
- aggódik
- nyugtalanodik

Márta

- Mózes testvére
- jól beszél
- fáraónál jár
- férj
- apa
- ács
- Betlehem

Áron

- Isten elhívja fiatal korában
- búzát csépel
- bíra
- Baal szobrát ledönti
- 300 katona
- legyőzi a midjánitákat
- gyapjú

Gedeon

Állíts magadnak útjelzőket! (Jer 31,21)

GONDOLD VÉGIG! BESZÉLJÉTEK MEG!

Idézetek és aforizmák segítenek abban, hogy egy csoportban, közösségben, vagy családban beszélgetést indítsunk az emlékekről. A következő idézeteket írjuk fel kis kártyákra, majd helyezzük őket a földre! A csoporttagokat kérjük meg, hogy húzzanak egyenként egy nekik tetsző kártyát! Ezután feltesszük a következő kérdéseket:

- Egyetértesz-e a kártyán szereplő idézettel?
- Milyen életesemény mondatja ezt veled?

„Életem egy szakasza lezárult. Már régen el kellett volna felejtennem az egészet. Egy nyári románc, akármilyen intenzív, akkor is csak egy nyári románc volt. Talán szerelmes is voltam belé, igen, valószínűleg, de gyerekek voltunk még. A gyerekszerelmek ritkán élnek túl a vért és a halottakat. Vannak ajtók.

Én pedig becsuktam ezt az ajtót. Lucy a múlt részévé vált. Sok időbe telt, mire ezt elfogadtam.

De megtettem, és sikerült is zárva tartanom azt a nyavalyás ajtót. Most mégis ki kell nyitnom.”
(Harlan Cohan)

„A legnagyobb lépés az ajtón való kilépés.”
(Angliai mondás)

„Az első csalódásainkhoz is mindig visszatérünk.” (Osvát Ernő)

„Úgy élj, hogy visszanézhes. Ne haraggal, hanem örömmel forgathasd át emlékeidet, visszafelé. Nehogy sajnálkoznod kelljen... Okosan élj. De főleg: szépen. Gazdagon, ne a szó anyagi értelmében, hanem szellemiekben. Ahogy a vonuló vadak hagynak nyomot maguk után, úgy hagyj te is.

Hogy rád találjanak, ha keresnek. Hogy rád találhasson, aki keres. Hogy ne felejtse el a vonulását. Jeleket hagyj a világban, téged jelzőket. Gondolatokat, amelyek rád mutatnak. Emlékeket, bármilyen, csak markáns legyen... akkor jól éltél. Akkor éltél helyesen. Úgy élj, olyan megfontoltan, okosan és szépen, hogy még az elmúlás fájdalmát is eltakarja a jóleső emlékek felizzó melege. Úgy élj!”
(Hankiss János)

„Aki a múltat elfelejti, arra ítéltetett, hogy megismételje.” (G. Santayana)

„Furcsa, hogy a semmiből feltámad egy régi emlék. (...) Az ember először megpróbálja elhessenteni, mert azt hiszi, nem lehet igaz, hiszen a tudatos emlékek folyamata megtörhetetlen, egyenes, egész. Aztán egyszer csak jön egy pillanat, és kiderül, hogy az emlékfolyam nem vonal, hanem felfűzött gyöngyök laza sora, s itt-ott van még egy kis hely, ahová befér még egy szem.”
(Jodi Lynn Picoult)

„Az, aki tudja miért, képes elviselni csaknem minden hogyanot.” (Friedrich Nietzsche)

„Amit egy öreg ülve lát, egy fiatal állva sem vesz észre.” (Nigériai mondás)

„Minden mindennel összefügg, ez mindig is így volt, és ha egyszer az ember felfedezi az első kapcsolatot az emlékek között, az olyan, mintha ledöntené az első dominót.” (Stephen King)

„A képzettség az, ami megmarad, amikor az utolsó dollár is elfogyott.” (Mark Twain)

„Nem az idő gyógyítja a sebeket, hanem mindaz a tapasztalat, amit az ember ez alatt az idő alatt szerez.” (Melody Beattie)

„A kerülőutak szükségesek. Ezek által ismered meg a tájat.” (Bert Hellinger)